

Aan
de gemeenteraad

Datum 30 november 2021
Zaaknummer 2021-0165442
Betreft Aanbieden eindrapport over het Algemeen aanbod in Dordrecht

Vergadering van

Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Pijler Sociale Leefomgeving
Kernteam/Opgave: Opgaven - Zorgzame Stad
Auteur: Leonie Dekkers-Kamp
E-mail: la.dekkers-kamp@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Leonie Dekkers-Kamp
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college informeert de raad actief over de uitvoering van het beleid.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Vanaf 2021 hebben de wijkteams een aangescherpte opdracht gekregen waarmee de focus meer en nadrukkelijker komt te liggen op de complexere hulpvragen (multi problematiek). Tegelijk willen we stimuleren dat inwoners in een vroeg stadium enkelvoudige hulpvragen kunnen stellen en dat problematiek tijdig in beeld komt, ook als een inwoner zijn of haar hulpvraag (nog) niet kan stellen (impliciete hulpvragen).

Hoewel de Sociaal Wijkteams (SWT) te allen tijde beschikbaar zijn voor inwoners met een hulpvraag, zien we dat veel inwoners met hun vraag niet altijd direct naar de Sociaal Wijkteams gaan. Vaker komt de (impliciete) hulpvraag van inwoners naar boven bij organisaties die behoren tot het zogenoemde 'algemeen aanbod'.

In Dordrecht zijn vele vrijwillige en maatschappelijke organisaties actief die we het 'algemeen aanbod' noemen. Hiermee bedoelen we zowel formele als informele partijen die laagdrempelig en dichtbij de inwoner aanwezig zijn. Inwoners hebben geen indicatie of doorverwijzing nodig om gebruik te maken van het aanbod van deze partijen. Het algemeen aanbod biedt een goede omgeving om inwoners te helpen bij het expliciteren en stellen van hun hulpvraag. Twee elementaire succesfactoren voor inwoners om hun vraag te kunnen stellen zijn laagdrempeligheid en vertrouwdsheid.

Een van de plekken waar inwoners hun vragen stellen of met hun probleem komen zijn de ontmoetingsplekken in de wijken, zoals de Wijkcentra, Vogelnest, Buitenwacht, Crabbehoeve, Wijk voor Wijk en DOOR. Bij deze laagdrempelige plekken kunnen inwoners niet alleen terecht voor ontmoeting en activiteiten maar krijgen ze ook hulp en advies. De ontmoetingsplekken vervullen hierdoor een belangrijke rol bij vroegsignalering en preventie. Wel roept dit vragen op over de

verhouding tussen het algemeen aanbod en de aangescherpte opdracht van het Sociaal Wijkteam. Hiervoor is een onderzoeksopdracht uitgezet met specifieke aandacht voor de volgende punten:

- inzicht krijgen in het bestaande aanbod van advies en hulp in het algemeen aanbod, de aansluiting van het aanbod bij de behoefte van Dordtse inwoners en inzicht in het ontbrekende aanbod;
- de route van de hulpvragen van inwoners voordat de vraag op de goede plek komt;
- het soort hulpvragen dat gesteld wordt;
- specificatie naar verschillende doelgroepen;
- impliciete hulpvragen en het thema vraagverlegenheid.

Wat is de te delen informatie?

1. Reflectie op het onderzoek

De onderzoekers hebben gesproken met vertegenwoordigers van bijna alle gesubsidieerde organisaties in het algemeen aanbod. Zij hebben dit gedaan door middel van individuele en groepsinterviews. De opgehaalde input is in een tweede ronde teruggelegd aan de geïnterviewde personen, waarin de informatie en de interpretatie van de informatie getoetst is. Wij constateren dat met deze werkwijze, de input 'bottom-up' opgehaald is en dat de opgehaalde informatie recht doet aan de ervaringen van de formele en informele partijen. De interviews voor het onderzoek en het daaropvolgende rapport, geven inzicht in de samenstelling van het algemeen aanbod in Dordrecht. Dit is niet alleen als sturingsinformatie relevant voor de gemeente, maar ook als 'sociale kaart' voor de partijen in het algemeen aanbod zelf.

Het rapport gaat met name in op gesubsidieerde organisaties. Daarnaast zijn er nog relevante partners die zonder subsidie een rol vervullen in het algemeen aanbod, zoals sportverenigingen, onderwijs en bewonersinitiatieven. Zij kunnen in signalering en doorverwijzing van enkelvoudige problematiek ook een belangrijke rol spelen. De afbakening van het onderzoek is echter bewust gekozen. De gemeente heeft alleen directe invloed op de partijen die via een subsidie aan het gemeentelijke beleid verbonden zijn. Dat wil overigens niet zeggen dat we deze partijen niet betrekken. Met niet gesubsidieerde partijen zoals het onderwijs wordt wel degelijk in netwerkverband overleg gevoerd en samengewerkt.

2. Reflectie op de conclusies en aanbevelingen

We kunnen ons vinden in de algemene conclusies van het rapport en onderschrijven de rode draad waarin de onderzoekers constateren dat ontmoeting de basis vormt voor toeleiding naar passende hulp. Daarmee is het faciliteren van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijken de beste vorm van preventie en voor het sneller afschalen van zorg. De beleidsnotitie Ontmoetingsplekken: 'Omzien naar elkaar: Samenleven, samenzijn, samenwonen' die uw raad op 28 april 2021 heeft vastgesteld, sorteerte daar al op voor. Het rapport onderschrijft het belang van deze beleidsnotitie. Voor sommige inwoners is ook ontmoeting in de wijk een te hoge drempel. Zij zijn niet of nauwelijks in staat of genegen om zelf de deur uit te gaan op zoek naar ontmoeting. Voor die categorie is en blijft outreachend aanbod noodzakelijk dat mensen opzoekt achter de voordeur.

Het grootste deel van de activiteiten in het algemeen aanbod in Dordrecht wordt gedaan door vrijwilligers. Als gemeente waarderen we de inzet van deze actieve inwoners enorm. Zonder vrijwilligers was het niet mogelijk om op deze schaal ondersteuning te bieden aan Dordtenaren die dat nodig hebben. Organisaties die met vrijwilligers werken, willen we daarom zo goed mogelijk faciliteren. In het rapport lezen we dat organisaties tevreden over zijn over de faciliterende rol van de gemeente. Deze faciliterende rol bestaat overigens lang niet standaard uit financiële ondersteuning. Als gemeente faciliteren we ook veel niet-gesubsidieerde organisaties en initiatieven. Daarbij zetten we in op de verbinding met formele partijen in de stad, maar ook op de ondersteunende diensten van INZET078! voor deze organisaties.

Tot slot, kunnen we uit het onderzoek concluderen dat het algemeen aanbod in Dordrecht uitgebreid en divers is. Er zijn vele (vrijwilligers)organisaties actief die gezamenlijk zeer diverse groepen inwoners bereiken. De onderzoekers signaleren echter op vier punten lacunes in het algemeen aanbod:

- Laagdrempelig en buurtgericht kinderwerk.
- Toegankelijkheid van het algemeen aanbod voor mensen met een afstand tot de Nederlandse samenleving.
- Specifieke kennis bij wijkteams over zorg en ondersteuning aan ouderen.
- Informatie, advies en ondersteuning bij alle vormen van woonvragen.

Deze lacunes vormen aandachtspunten in de gesprekken met de organisaties. Daar moet de kanttekening bij worden gemaakt dat op het gebied van kinderwerk meer gebeurt dan het onderzoek benoemt. Denk daarbij aan buitenschoolse activiteiten, sportaanbod, onderwijstijdverlenging en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Op dit onderdeel volgen we de aanbevelingen dus niet op, omdat hier wel degelijk veel aanbod bestaat.

3. Betaalbaarheid van het algemeen aanbod

De structurele financiën in het sociaal domein staan onder druk. Inzetten op preventie met partijen in het algemeen aanbod, leidt niet direct tot lagere zorgkosten. Hoe beter de (vrijwilligers)organisatie in het algemeen aanbod in positie worden gebracht om inwoners te bereiken, hoe meer hulpvragen zij ook naar boven halen. Daarbij zien we de druk/ behoefte in de samenleving toenemen door externe factoren als vergrijzing, woonproblematiek en mentale gevolgen van de coronamaatregelen op de samenleving. Investeren in een sterkere sociale cohesie en een goede infrastructuur van algemene voorzieningen kost tijd, maar zou uiteindelijk moeten leiden tot een afname van complexe zorg.

Incidenteel hebben we met de extra middelen in het kader van de landelijke corona-compensatiepakketten Sociaal Domein (raadsvoorstel: 2021-0079801) een extra impuls kunnen geven aan het algemeen aanbod. Deze inzet richt zich op:

- extra impuls outreachend werken en toeleiden naar bestaande ontmoetingsplekken;
- trainen vrijwilligers en professionals in en om ontmoetingsplekken in het signaleren, oppakken en doorverwijzen van (impliciete) hulpvragen;
- activering en ontwikkelen digitale vaardigheden;
- extra activeringsplekken (participatieplekken) en inzet op ontwikkeling voor deze doelgroep.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

De komende periode wordt voor de nieuwe raadsperiode een notitie opgesteld waarin afwegingen worden uitgewerkt zodat de politiek (nog) scherper kan sturen op de samenstelling en focus van het algemeen aanbod binnen de financiële kaders. De conclusies en aanbevelingen van dit rapport worden hierin meegenomen.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Niet van toepassing.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

- Ontwikkeling wijk- en jeugdteams (RIS 2572180)
- Inhoudelijke opdracht wijkteams (RIS 2582671)

Deze notities gaven in 2020 informatie over de stand van zaken doorontwikkeling Sociaal Wijkteam, specifiek over de keuze van de organisatievorm en de nieuwe inhoudelijke opdracht voor 2021 t/m 2023. Het onderzoek waar deze raadsinformatiebrief over informeert, is uitgevoerd in het verlengde van de aangescherpte opdracht.

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris

burgemeester

Bijlagen

1. Eindrapport - Algemeen aanbod gemeente Dordrecht.pdf